

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4028/2022
15.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца Града Новог Пазара, кога заступа Градски правобранилац града Новог Пазара, против тужених АА, ББ и ВВ, сви из ..., чији је пуномоћник Мирсад Мудеризовић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2143/21 од 19.10.2021. године, у седници већа одржаној 15.03.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2143/21 од 19.10.2021. године и пресуда Основног суда у Новом Пазару П 514/19 од 15.04.2021. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Пазару П 514/19 од 15.04.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па су обавезани тужени да тужиоцу по правилима о стицању без основа солидарно исплате 5.204.274,00 динара са законском затезном каматом од 25.08.2010. године као дана стеченог без основа до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 273.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2143/21 од 19.10.2021. године, ставом првим изреке одбијена је жалба тужених и потврђена пресуда Основног суда у Новом Пазару П 514/19 од 15.04.2021. године. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, решењем Скупштине Општине Нови Пазар од 13.11.1967. године, за потребе изградње улице – продужетак улице ... у Новом Пазару, изузет је део катастарске парцеле бр. ..., површине 125м² од правног претходника тужених, сада пок. ГГ из На основу решења истог органа од 05.10.1970. године, за потребе изградње и прилаза дворишта ОШ „...“ у Новом Пазару, изузет је део катастарске парцеле бр. ..., површине 96м², тако да је по основу ова два решења од власника изузето укупно 221 м².

Правноснажном пресудом Општинског суда у Новом Пазару П 757/06 од 16.09.2009. године, Град Нови Пазар је обавезан да у тој парници тужиоцу сада пок. ГГ, исплати на име накнаде за фактички изузете непокретности – кп. .. и .., износ од 4.162.314,00 динара, тако да је у поступку принудне наплате, у јулу и августу 2010. године, власнику исплаћено укупно 5.214.274,00 динара. По предлогу тужиоца дозвољено је понављање поступка П 757/06, наведена пресуда је укинута и правоснажном пресудом П 532/16 од 13.07.2016. године, тужбени захтев за исплату на име накнаде за фактички изузете непокретности је одбијен, јер је утврђено да је сада пок.ГГ 1971. године закључио споразум о накнади за изузето земљиште, која му је исплаћена по раније важећим прописима.

ГГ је преминуо ...2011. године, а према решењу О 357/12 од 11.06.2012. године, његови законски наследници су супруга АА и синови ББ и ВВ. Предмет заоставштине су непокретности на којима је оставилац био уписани власник са 1/1, и то непокретност уписане у ЛН бр. .. КО ..., кат. парцела бр. ..., укупне површине 00,28,44 ха и непокретности уписане у ЛН .. КО Нови Пазар, кат. парцела бр. .. са објектима укупне површине 00.05,71 ха.

Утврђено је да је ГГ 1998. године за живота продао трећем лицу ДД кат.парцелу бр. .. зв. ... (право својине тог лица на основу уговора о купопродаји је утврђено пресудом Основног суда у Новом Пазару П 733/12 од 17.09.2013. године). Уговором о поклону под Ов.бр. 293/2011 од 01.04.2011. године, поконио је синовима, туженима ББ и ВВ, кат. парцелу бр. .. КО Нови Пазар. Пресудом Основног суда у Новом Пазару П 433/17 од 27.09.2017. године утврђено је да су исти по основу уговора о поклону стекли право својине на кат парцели бр. .. КО Нови Пазар. На основу уговора о поклону, по захтеву тужених од 01.04.2011. године, решењем Службе за катастар непокретности од 08.06.2011. године, дозвољено је провођење промене у катастарском оперативу, то решење је поништено од стране Републичког геодетског завода, тако да су се тужени тек 2017. године уписали као власници кат. парцеле бр. .. КО Нови Пазар, која је била предмет располагања уговором о поклону.

Полазећи од чињенице да је сада пок. ГГ од Града Новог Пазара два пута наплатио износ на име фактички изузетних експроприсаних непокретности, да је био уписани власник кп. бр. .. ЛН .. КО ... и кп.бр. .. КО Нови Пазар и да су тужени његови законски наследници, нижестепени судови су обавезали тужене да тужиоцу исплате износ од 5.204.274,00 динара, по правилу о стеченом без основа, сагласно чл. 210. ЗОО у вези члана 222. Закона о наслеђивању.

По оцени Врховног касационог суда, правни закључак нижестепених судова се за сада не може прихватити јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према одредби члана 222. Закона о наслеђивању, наследник одговара за оставиочеве дугове до висине вредности наслеђене имовине, док је одредбом члана 224. став 1. истог закона прописано да наследници солидарно одговарају за оставиочеве дугове, сваки до висине вредности свог наследног дела, без обзира да ли је извршена деоба наследства. Из наведених одредаба закона произлази да наследник по сили закона одговара за дугове до висине активе заоставштине коју стиче. Самим тим, обим одговорности наследника за дугове цени се према вредности коју је заоставштина имала у тренутку позивања на наслеђе, док се потраживања оставиочевих поверилаца која прелазе висину наследног дела по сили закона гасе и постају натурална облигација.

Чланом 66. Закона о наслеђивању, прописано је да се законском наследнику урачунава у његов наследни део поклон који је на ма који начин добио од оставиоца. Урачунавање поклона у наследни део је правни институт који се примењује у међусобним односима законских наследника а суд на урачунавање не пази по службеној дужности, већ по захтеву законских наследника. Урачунавање се не односи на трећа лица, тако да права и дужности законских наследника према трећим лицима и после урачунавања остају иста, док трећа лица као повериоци имају друге механизме заштите – да траже утврђење ништавости уговора о поклону, на основу чл.103. Закона о облигационим односима или да тужбом односно приговором побијају правне радње својих дужника које су предузете на његову штету, применом чл. 280 – 285. Закона о облигационим односима.

Сходно изложеном, судови нису утврдили вредност активе заоставштине пок. ГГ, имајући у виду да је он за живота 1998. године у корист ДД, располагао кат.парц бр. ..., која је по решењу о наслеђивању, ушла у састав његове заоставштине, док је кат. парцелу бр. .. још 2011. године поклонио туженима ББ и ВВ, који су уједно и његови законски наследници, а која непокретност је, такође, решењем о наслеђивању ушла у састав заоставштине оставиоца. У том смислу, судови нису ценили наводе тужених да они у поступку расправљања заоставштине нису дали наследничку изјаву, те значај чињенице да у парници П 433/17 тужена АА као законски наследник, није тражила да се поклон учињен 2011. године урачуна у наследни део ББ и ВВ, у чију корист је наведена парница и окончана пресудом Основног суда у Новом Пазару П 433/17 од 27.09.2017. године, утврђењем права својине, на основу уговора о поклону, све ово имајући у виду да се у смислу члана 66. Закона о наслеђивању, институт урачунавања поклона у наследни део примењују у међусобним односима законских наследника, а не према повериоцима. Такође, изостала је оцена суда о томе да је ли је законски заступник тужилачке стране као поверилац спорног потраживања почев од 2011. године предузимао одређене активности у односу на закључени уговор о поклону, да ли је користио правну заштиту из чл. 280 – 285. ЗОО и да ли је иста била делотворна. Првостепени суд је закључио да је пресуда П 433/17, којом је уговор о поклону признат од стране суда као основ стицања права својине, заснована на недозвољеним располагањима странака, али су изостали разлози за такву оцену од стране оба суда, имајући у виду датум правноснажности наведене пресуде, од када она делује у материјалном и формално – правном смислу, те да нема доказа да ли је законски заступник тужиоца против ове пресуде користио било какво правно средство. Такође, судови нису придали значај чињеници да су тужени ББ и ВВ још 2011. године, за време трајања живота ГГ, поднели захтев за упис права својине на основу уговора о поклону, да је промена у катастарском оперативу дозвољена неправноснажним решењем из 2011. године, те да су 2017. године у катастар непокретности тужени уписани као

власници кат. парцеле бр. .. КО Нови Пазар, која је била предмет располагања уговором о поклону.

Како је из наведених разлога због погрешне примене материјалног права, чињенично стање у погледу активе заоставштине и одговорности наследника за оставиочеве дугове према повериоцу остало непотпуно утврђено, то није било услова за преиначење пресуде, на основу члана 416. став 2. ЗПП, па је одлучено као у изреци.

У поновном поступку нижестепени судови ће поступити у складу са примедбама из овог решења и донети правилну и на закону засновану одлуку.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**